

кәсіп цифрландыруға бет бұруда. Цифрлық аудит автоматтандырылған деректер аналитикасын, үлкен деректер жүйелерін біріктіруге және дәстүрлі аудиттен шығуға бағытталған. Аудитті цифрландыру, ірі аудиторлық фирмалардың жарияланған ақ құжаттарына сәйкес, аудиторларға технологиялық жетістіктер мен тез өзгеретін бизнес-ортаға ілесуге және сонымен бірге аудит сапасын жақсартуға мүмкіндік береді. Аудиторлық кәсіпті цифрландыруда екі негізгі категория бар: - автоматтандыру, онда жасанды интеллект, кейде машиналық оқыту мүмкіндіктері бар, қазіргі уақытта аудиторлар орындайтын қол жұмысын қабылдайды; - Үлкен деректер - бұл сыртқы және ішкі орта арасында және олардың ішінде жоғары жылдамдықпен берілетін ақпараттық активтердің айтарлықтай әртүрлілігін қамтитын жүйе. Қазіргі уақытта аудиторлар үлкен деректердің аналитикасы арқылы өңделген деректердің шешім қабылдау процестерінде дәл және сенімді екендігіне қатысты жоғары деңгейдегі белгісіздікпен бетпе-бет келіп отыр. Мұндай жағдайларда ADA (аудит деректерінің аналитикасы) үлкен деректер жүйесінде жүзеге асырылуда, өйткені ол үлкен деректер мен аудиторлар арасындағы байланысты қамтамасыз етеді, оларға ақпаратты көрнекі, кестелік және басқа интерпретациялармен қамтамасыз етеді. Аудит деректерінің аналитикасы аудитті жоспарлау немесе жүргізу үшін модельдеу мен визуализацияны пайдалана отырып, үлгілерді ашуға және талдауға, ауытқуларды анықтауға және негізінде жатқан немесе аудит тақырыбына қатысты деректерден басқа пайдалы ақпаратты алуға арналған құрал болып табылады. Цифрлық технология когнитивті және қолмен тапсырмаларды алмастырады деп күтілуде. Демек, болашақта өзекті болып қалу үшін бухгалтерлік фирмалар бизнес мүмкіндіктерін кеңейту үшін цифрландыруға және инновацияларды енгізуге мәжбүр [5].

Әдебиеттер тізімі:

1. Дирекция государственного управления, Бюджетное управление в Казахстане. Дорожная карта для продолжения реформирования процедур управления бюджетным процессом. - Қараша 2018 ж. – Электронды ресурс: <https://www.oecd.org/gov/budgeting/Budgeting-in-Kazakhstan-RUS.pdf>
2. Отчет ревизионной комиссией по Актыубинской области об исполнении областного бюджета Актыубинской области за 2018 год. – Электронды ресурс: <http://aktobeoblmaslihat.kz/2019/obisp/2rus.pdf>
3. Отчет ревизионной комиссий по Актыубинской области об исполнении областного бюджета Актыубинской области за 2019 год. – Электронды ресурс: <https://revkom-aktobe.gov.kz/ru/deyatelnost-komissii/godovye-otchety-ob-ispolzovanii-mestnogo-byudzheta/359-revizionnaya-komissiya-po-aktyubinskoj-oblasti-otchet-revizionnoj-komissij-po-aktyubinskoj-oblasti-ob-ispolnenii-oblastnogo-byudzheta-aktyubinskoj-oblasti-za-2019-god.html>
4. Отчет ревизионной комиссий по Актыубинской области об исполнении областного бюджета Актыубинской области за 2020 год. – Электронды ресурс: <https://revkom-aktobe.gov.kz/ru/deyatelnost-komissii/godovye-otchety-ob-ispolzovanii-mestnogo-byudzheta/811-otchet-revizionnoj-komissij-po-aktyubinskoj-oblasti-ob-ispolnenii-oblastnogo-byudzheta-aktyubinskoj-oblasti-za-2020-god.html>
5. Развитие методики аудита в условиях цифровизации с помощью аналитики аудиторских данных. – Электронды ресурс: <https://moluch.ru/archive/361/80850/>

Аудиторлық тексеру үрдісінде кәсіпорынның қызметін экономикалық талдау

А.Б. Ахметова¹, Г.С. Касымханова², М.Ш. Рамазанова³

¹Бухгалтерлік есеп және аудит кафедрасының оқытушысы, э.ғ.м.,

²Бухгалтерлік есеп және аудит кафедрасының оқытушысы, э.ғ.м.,
³Маркетинг және коммерция кафедрасының оқытушысы, э.ғ.м.,
world_model@inbox.ru, guldana_705@mail.ru, ramazanowamary@yandex.ru

^{1,2}академик Е.А. Бөкетов атындағы Қарағанды университеті, Қарағанды қ.
³Дагестанский государственный университет народного хозяйства

Түйіндеме: Кәсіпорынның шаруашылық қызметін талдау талдаулардың ішінде маңызды орын алады. Қаржылық нәтижелері бойынша кәсіпорында қалыптасқан жағымды және жағымсыз құбылыстар туралы, кәсіпорын қызметінің мықты және әлсіз жақтары туралы, сонымен қатар олардың туындауына себеп болған факторлар жөнінде қорытынды жасауға болады. Бірақ та, ғылыми әдебиетпен жасалған талдау көрсеткендей, түрлі авторлар бұл терминді әр түрлі анықтайды. Берілген жұмыста негізі ретінде қаржылық талдаудың келесі анықтамасын алдық: кәсіпорынның қаржылық жағдайы қалыпты қызметі үшін қаржы ресурстармен қамтамасыз етілуімен, оларды мақсатқа сай, тиімді пайдаланумен сипатталады. Қаржылық жағдайды талдау өндіріс қаражаттарын орналастыру мен қолдану зерделеуінен, өзіндік айналым қаражаттарының қамтамасыз етілуінен, өндірістік қорлардың жағдайынан, қаржылық ресурстарды қолдану тиімділігінен тұрады. Кәсіпорынның қаржылық қызметінің қалыпты болуы өз кезегінде қойылған мақсаттарға қол жеткізу үшін қажетті жағдайларды туғызады. Кәсіпорынның қаржылық жағдайын талдаудың ақпараттық негізі қаржылық есеп беру болып табылады.

Түйінді сөздер: аудит, экономикалық талдау, мемлекеттік, жағдайы

Мақала мәтіні: Өз қызметінде қандай да кәсіпорын ең жоғары деңгейді пайдаға жетуге тырысады, алол өз кезегінде, ұйымның, кәсіпорынның қызметінің тиімділігінен тікелей тәуелді. Кәсіпорынның тиімділігі өндіріс тәсілімен және оның тиімділігімен анықталады. Өндірістің тиімділігін арттыру жолдарының бірнеше тәсілдері бар:

- ғылыми-техникалық прогресс, өлкәсіпорынға жаңа технологияларды енгізу өндірістің тауар өлшеміне шығындар төмендетіледі және үнемдеу арқылы пайда және тиімділік ұлғаяды;

- жабдықты жаңғырту және ресурсты үнемдеу;
- инвестицияның ең жоғарғы деңгейдегі көлемін тарту және оларды үнемді және оңтайлы қолдану;
- өнім сапасын жоғарлату және сату көлемін ұлғайту;
- басқарушылық фактордың тиімділігі (кәсіпорынның талдамаларының және саясатының зерттеулері).

Саудада ғылыми-техникалық прогресс талдамаларын қолдану пайданы жоғарлату және шығынды төмендету аймағында елеулі табысқа әкеледі. Тауарды жасау үшін жаңа материалдар, пластикалық терезелердің мықтылығы, шу, дыбыс жібермеу мүмкіндігі және тауарды жарнамалаудың жаңа тәсілдері, осылардың барлығы халықтың сұранысын неғұрлым қанағаттандыруға көмектеседі, сәйкесінше, тауар айналымының жоғарлауына әкеп соғады.

Ресурстарды оңтайландыру аймағында қолдану кәсіпорын қызметін жоспарлау аз маңызды роль атқармайды. Тауарлы кәсіпорындар бүгінде негізгі қорға бір жыл ішінде өзіндік айналым қаражаттарын қаржыландыруын толықтыру сұрақтарын шешуге және тұрақты жаңартпаларды қолдануға мүмкіндігі жоқ. Сондықтан олардың әрқайсысы көрсетілген және басқа да экономикалық мәселелерді шешу бойынша өзіндік уақытша мүмкіндіктерін білуі қажет. Осы мақсаттардың жетістігі үшін негізгі көзі пайда болып табылатын қаржылық ресурстардың нақты мөлшерін қажет етеді.

Өнімділіктің жоғарлауының әдістерінің негізгісі болып шығармашылық ықыластың, сонымен қатар жұмыскерлерді ынталандыру және уәждемелеу жолдары табылады. Жұмыстың жаңа орнын алу, қызмет жағдайларының бірқалыптылығын өзгерту жұмыскерді ынталандырады, сонымен қатар өзін жақсы, жаңа жақтардан көрсетуге қалауын шығарады.

Сонымен қатар кәсіпорын өнімнің өзіндік құнының құрылымын қайта қарап, шығындардың артуының себептерін анықтап, оларды азайту жолдарын іздеу қажет; баға саясатын өзгертуі қажет, яғни өнім бағасына қосылатын табыстылықтың пайыздық мөлшерін арттыру.

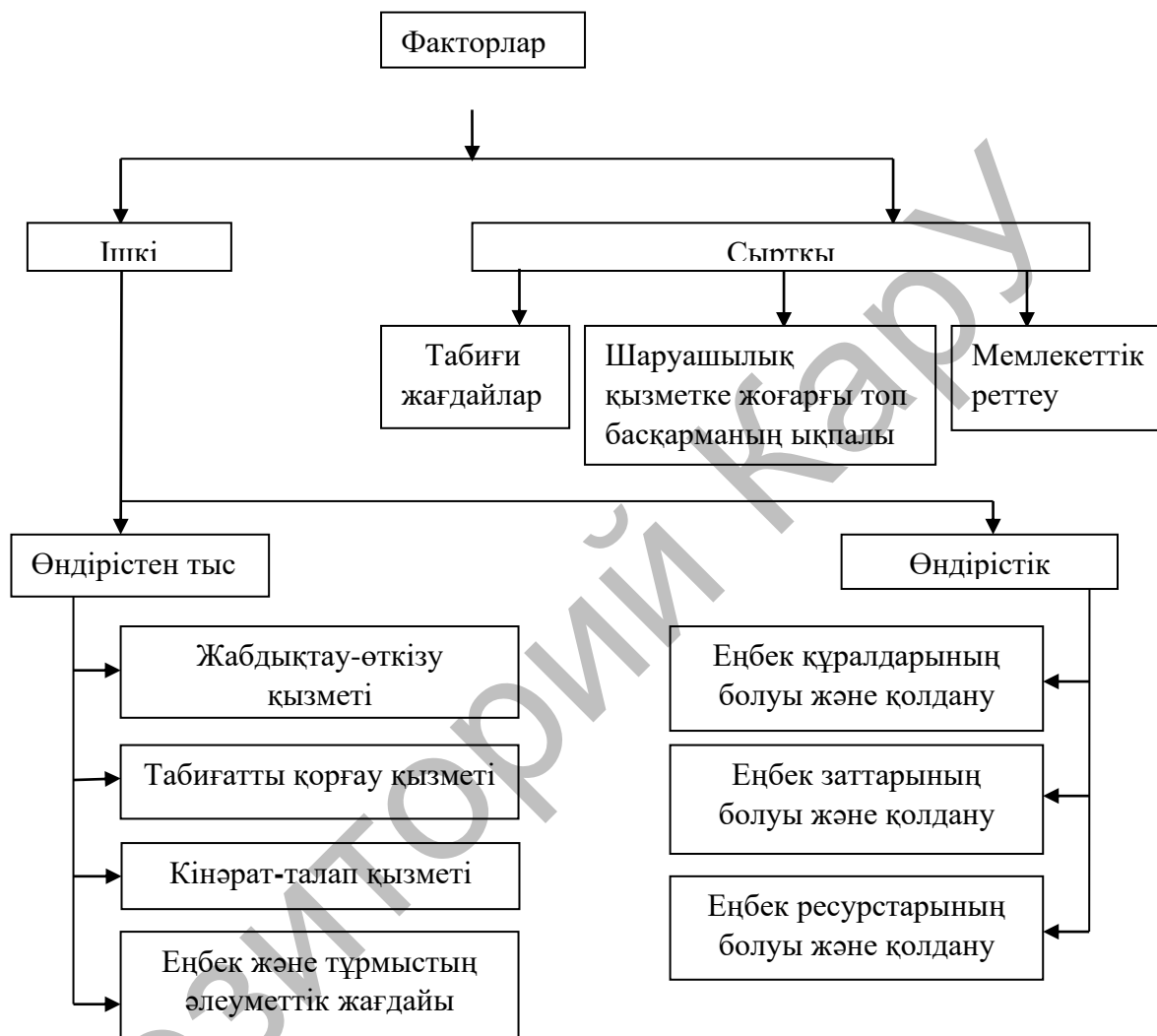
Кәсіпорын қызметінің тиімділігін арттырудың ең бір маңызды жолы—өзіндік құнды азайту болып табылады. Өнімнің өзіндік құнын төмендетудің бірден бір жолы —өндірілетін өнімнің көлемін арттыру болып саналады, себебі бұл жағдайда өнім бірлігіне келетін тұрақты шығындардың мөлшері азаяды.

Өнім өндірудің қандай көлемінде, өткізуден түскен табыс өнімнің толық өзіндік құнына тең болатын және табыс та, шығын да болмайтын өткізудің қауіпті көлеміне қалай қол жеткізеді деген сұрақ туады. Егер өнімді өткізуден алынған нақты табыс, оның толық өзіндік құнынан жоғары болса, онда кәсіпорын ұшрайды. Сондықтан кәсіпорын қызметінің тиімділігін арттыру мақсатын-да көптеген кәсіпорындарда “табыстылық шегі” деген атпен белгілі әдіс қолданылады. “Табыстылық шегі”— кәсіпорынның қаржылық жағдайын оңтайландырудың негізгі бағыттары болып табылады. Сонымен қатар оны өнімнің табысты ассортиментін қалыптастыруда, баға белгілеуде және тиімді баға саясатын әзірлеуде пайдалануға болады.

Алуан түрлі мезгілдік кезеңдердің экономикалық көрсеткіштерінің өзгерісі түрлі жиынтық факторлардың әсерінен болады. Факторлар — бұл экономикалық жағдай және процесс әсерінен болатын себептері және жағдайлары қозғаушы күш сияқты қарастырылатын элемент, ақырғы есепте оның ықпалы өрлеу қарқынында, деңгейінде, нақты көрсеткіштердің абсолюттік мөлшерінде немесе экономикалық көрсеткіштің барлық топтарында бейнесін табады.

Жалпы 1-і, 2-і, 3-і, ..., n-і реттегі факторлар ажыратылады. Оның әр кейінгісі неғұрлым төменгі реттегі факторлардың ықпал етуін шоғырландырады. Неғұрлым жоғарғы реттегі басқа көрсеткіштердің мәнін анықтайтын, берілген көрсеткішті фактор сияқты қарастыруға болатын экономикалық талдауда “факторлық көрсеткіш” деген ұғым кеңінен таралған. Сондықтан талданып отырған көрсеткіштің реті неғұрлым жоғары болса, соғұрлым оның мөлшерлік мәнінің факторларының көбірек санын анықтайды. Мұндай көрсеткіштер сандарына кәсіпорын табыстылығының кірісі және деңгейі жатады. Осы көрсеткіштерді талдау кезінде оның мөлшеріне әсер ететін барлық мүмкін факторларды білу керек, сонымен қатар осы факторлардың тиімділігінің жалпылауыш көрсеткіштеріне ықпалының есеп әдістемесіне ие болу керек. Кәсіпорынға осы факторларды басқару арқылы кірісті жоғарлату және табыстылықтың талап етілетін деңгейіне жету үшін сақтық қорларды табу механизмін жасауға болады.

Кірістің соммасы бақа көрсеткіш сияқты алуан түрлі факторлардың әсерінен тұрады: бұл көлемнің, сұрыптаманың, өндірістік және өткізілген өнімнің сапасының және құрылымының жеке бұйымдарының өзіндік құнының, баға деңгейінің, өндірістік ресурстарды тиімді қолданудың өзгеруі, сонымен бірге мемлекеттіктен бағаны, тарифті, салықтық ставканы, нормативтік пайыздарды, айыппұл ықпалшараларды және тағы басқаларды реттеу сатып алушылар мен мердігерлер арасындағы есебінің жағдайы және шарттық міндеттемелерді орындау кіріске ықпал етеді. Осылайша, кірістің өсу қарқыны дәл осы кәсіпорынның жұмысынан ғана емес, сонымен қатар шаруашылық механизмді қалыптастыру және кірісті үйлестіру жетілдіруінің дәрежесінен шығарылатын өнімнің көлемі және құрылымы қоғамдық қажеттілік пен халық сұранысының төлем қабілеттілігіне сәйкес болу керек.

Сурет 7. Кірісті қалыптастыру факторларының жіктелуі

Ескерту - мәліметтері негізінде автормен жасалған

Кәсіпорынның кірісіне және табыстылықтың деңгейіне ықпал ететін факторлар түрлі белгі бойынша жіктелуі мүмкін. Осылайша, ішкі және сыртқы факторлар ажыратылады. Ішкілерге кәсіпорын өз қызметінен тәуелді болатын факторлар жатады және берілген кәсіпорын жұмысының түрлі тараптарын сипаттайды. Сыртқыларға кәсіпорын өз қызметінен тәуелді болмайтын, бірақ кірістің өсу қарқынына және кәсіпорын табыстылығына шартты ықпал ететін факторлар жатады. Талдау барысында шыққан ішкі және сыртқы факторлар шешімі тиімділік көрсеткіштерін ішкі әрекеттен “тазалауға” мүмкіндік береді, ол кәсіпорынның өзіндік жетістігін объективті бағалау үшін маңызды болып саналады, соған байланысты жұмыскерлердің ақшалай көтермелеу мөлшері анықталады.

Кәсіпорынның кірісі нақты шаруашылық есеп үлгісінің тәуелділігі бойынша бөлінеді. Бірінші модельдің үйлестіру объектісі өткізілген жұмыс, қызмет және оның толық өзіндік құны мен ақшалай түсім арасындағы айырмашылық бойынша анықталатын кіріс болып саналады, ал екінші модельдікі өткізілген жұмыс, қызмет және материалдық шығындардың (амортизацияны қосқанда) соммасы мен ақшалай түсім арасындағы айырмашылық бойынша есептелетін жалпы пайда болып табылады.

Кәсіпорынның иелігінде қалатын кіріс қолданыстағы механизмдер үйлестіруімен уағдаласылған факторлардан тәуелді.

Кәсіпорынның иелігінде қалатын кіріс бюджетке, орталықтандырылған қор және резервтер білімділігінің министрлігіне, несиеге пайыз түрінде берілетін банкке аударылған өткізілген өнім, жұмыс, қызмет және сол оның бөлігінен алынған кірістің жалпы соммасы арасындағы айырмашылығы сияқты есептеледі. Өсу резервісі бұл болашақта өндірістің және өнімді өткізуді көлемін жоғарлатуға мүмкіндік беретін кәсіпорынның ресурстары болып табылады. Негізгі үш көздер анықталады: біріншісі – бұл еңбек ресурстарын қолданылуын жақсарту (қосымша жұмыс орындарын жасау, жоғалтқан жұмыс уақытын қысқарту және т.б.), екіншісі – негізгі қорларды қолданылуын жоғарлату және үшіншісі – шикізаттар мен материалдарды қолданылуын жоғарлату.

Сонымен қатар, осы кіріс жоспарланған кіріс және жоғалтуларының сальдосына көбеюі және төмендеуі мүмкін.

Келтірілген кірісті қолдану бағыттары экономикалық ынталандыру фонды және жалақы фондысынан пайда болатын бөлігіне әсер ететін факторлары деп қарастырылуы мүмкін. Тұрақты нормативтер шарты кезінде кәсіпорын иелігінде қалатын кірісті арттыра алады, мысалы оның мөлшері бойынша анықталған өндірістік қорларға төлемақының төмендеу есебі арқылы.

Сондықтан да қандай да кәсіпорын, ұйым немесе мекеме үшін өндірістің тиімділігі нарық экономикасының маңызды категориясына жатады. Неғұрлым жалпылама түрде кәсіпорынның экономикалық тиімділігі – шаруашылық қызмет және өндірістік шығын нәтижелерінің екі шаманың арақатынасымен сипатталады. Өндірістің экономикалық тиімділігін жоғарлату мәселесінің мәні бар ресурстарды қолдану үрдісінде әр өлшем шығынына экономикалық нәтижелерді жоғарлатудан құралады.

Кәсіпорынның басымдық мәселесі болып кірісті жоғарлату және шығынды азайту стратегиясын әзірлеуін білдіретін кірісті барынша көбейту табылады.

Табыстылық деңгейін және кірісті жоғарлату стратегиясын әзірлеу үшін, оның мөлшеріне ықпал ететін барлық мүмкін факторларды білу керек, сонымен бірге осы факторлардың тиімділігінің жалпылауыш көрсеткіштеріне ықпал ететін есеп әдістемесіне ие болуы керек. Кәсіпорынға осы факторлармен басқару арқылы табыстылықтың талап етілетін деңгейіне жетуге және кірісті жоғарлатудың сақтық қорларын табу механизмін жасауға болады.

Кірістің өсуінің маңызды факторларының бірі өнімді өткізу және кәсіпорын көлемінің өсуі, ғылыми-техникалық талдамаларды енгізу, сонымен қатар өндірістік еңбекті жоғарлату, өзіндік құнды төмендету, өнім сапасын жақсарту болып табылады.

Табыстылықтың қандай да көрсеткіштерінің өсуі бірыңғай экономикалық жағдай мен үрдістен тәуелді. Бұл ең алдымен, қаржы-несие және ақшалай жүйедегі дағдарысты алдын алу негізіндегі нарықтық экономика шартындағы кәсіпорындарда басқару жүйесін жетілдіру. Бұл өзара есепті тұрақтандыру және есептесу-төлем төлеу қатынасы жүйесінің негізінде ұйыммен қолданылатын ресурстардың тиімділігін арттыру. Сонымен қатар, бұл айналымдағы құралдарды индекстеу және олардың қалыптасуының нақты көзін анықтау болып табылады.

Кіріс соммасының резервтерін ұлғайту тауарлық өнімнің әрбір түрі бойынша анықталады. Олардың негізгі көздері өткізілген өнім көлемін арттыру, өзіндік құнды төмендету, неғұрлым тиімді өткізу нарығында іске асыру және тағы басқалар болып саналады.

Егер өткізілген көлемнің өзгерісі кіріс соммасына тікелей үйлесімді әсер етсе, онда оның кәсіпорынмен өткізуіне шығын деңгейімен анықталатын кіріс мөлшері мен өнімнің өзіндік құндары деңгейлері арасындағы байланысы кезінде кіріс көтеріледі және керісінше. Кірістің өлшемін анықтайтын бұл факторлар өз кезегінде көптеген себептерден байланысты болады.

Кәсіпорынның жетілуінің бірден бір шарты болып ұсынылатын тауардың бағасының төменденуінің есебі негізінде өнімді өткізу нарығын кеңейту табылады. Бірақ тұтынатын ресурстардың бағасының төменденуінің есебі негізінде тауарлар мен қызметтерге бағаны төмендету мүмкін емес. Сондықтан кәсіпорын басшылығы өзінің күшін өнеркәсіптік өнімділігінің өзгеруінен бақылау саласына ауыстыру керек, яғни ішкі факторлардан: материал сыйымдылығы және өнімнің еңбек сыйымдылығының төмендеуі, негізгі қорлар, машина және жабдықтар қайтарымының жоғарлауы.

Кәсіпорындар мен мекемелер, мүліктер мен қаражаттар, қаржылар мен қорлар, тауардер мен өндірілген тауардерді сату, көрсетілген қызметтерді өткізу процестері болған кезде бухгалтерлік есепті, аудитті, талдауды жүргізу негізгі экономикалық мәселелердің бастысы болып табылады.

Бухгалтерлік есеп, аудит, талдау арқылы өндірілген тауар, көрсетілген қызмет, оларды сату, өткізу және айырбастау, түскен қаржыны кіріске алу, бұларды дұрыс бөліп, тиімді пайдалану, шаруашылық жұмыстарының барлығын әуел бастан ең соңына дейін жүргізуге, нақты іске асыруға болады.

Қазіргі нарықтық экономикаға түбегейлі көшу кезеңінде бухгалтерлік есепке жүктелетін міндеттер қай кездегіден болмасын күрделі, ауқымды болып отыр. Өйткені қазіргі қоғамдық дамудың жаңа кезеңінде өндіріс құрал-жабдықтарының мемлекеттік меншіктен ұжымдық және жеке меншіктерге ауысуы кең етек алуда.

Осыған орай қазіргі кезде мемлекет, субъекті және жеке тұлғалар арасындағы экономикалық және қоғамдық қарым-қатынастар саясаты жаңа сипат алып отыр.

Бұл бойынша еліміздегі халық шаруашылығының қай саласындағы субъектілер болмасын олардың өндірістік және қаржылық іс-әрекеті өз шығындарын өзі өтеу, өзін-өзі қаржыландыру принциптеріне негізделуі тиіс.

Бүгінгі таңда жүзеге асырылып жатқан реформалар мен істеліп жатқан жұмыстардың, кәсіпкерлік қызметтің мемлекет тарапында және экономика өмірінде атқаратын рөлінің ұшан-теңіз екендігі дәлелдеуді қажет етпейді.

Зандылық тұрғыдан ерікті және міндетті болып, ал жұмыс көлеміне қарай толық және бөлімі тексеру болып, ал техникалық орындалу тұрғысынан қол жұмысы түрінде және компьютерді пайдалану болып бөлінеді.

Ерікті аудит кәсіпорын тарапынан өз еркімен жүргізіледі. Бұл жағдайда аудит тексеруінің көлемін және қойылатын талапты кәсіпорын шешеді. Міндетті аудит мемлекет құрылымының арнайы анықтаған шешімі бойынша жүргізіледі. Көбінесе бұл жағдайда заң орындары кәсіпорынға аудит тексеруін жүргізуді талап етеді. Шаруашылық субъектісінің кәсіпкершілігінің көрсеткіштерін тексеруді заң орындары анықтайды. Тексеру жүргізу тәртібін, жұмыс көлемін заң орны тапсырады.

Нарықты қатынастың даму кезеңінде жалпы аудиттің атқаратын рөлі өте үлкен. Сондықтан да аудиттің әр түрінің атқаратын қызметі де, тапсырушылар талабына сәйкес олардың аудит қызметінің даму барысында алатын орны да ерекше.

Әдебиеттер тізімі

1 Қазақстан Республикасының Президентінің Н.Ә. Назарбаевтың Қазақстан халқына Жолдауы // Жаңа әлемдегі Жаңа Қазақстан

2 Дүйсенбаев К.Ш., Төлегенов Э.Т., Жұмағалиева Ж.Г. Кәсіпорынның қаржылық жағдайын талдау / Оқу құралы. – Алматы: Экономика, 2001

3 Русак Н.А. Анализ финансового положения предприятия. В учебнике «Анализ хозяйственной деятельности в промышленности». Под общ. ред. В.И. Стражева – Минск: Высшая школа, 1995

4 Балабанов И.Т. Финансовый анализ и планирование хозяйствующего субъекта. – М.: «Финансы и статистика», 2000

5 Радионова В. М., Федотова М.А. Финансовая устойчивость предприятия в условиях инфляций. –М.: Издательство «Перспектива», 1995

6 Артеменко В.Г., Беллендир М.В. Финансовый анализ / Учебное пособие. - Издательство «ДИС», 2003

7 Шеремет А.Д., Сайфуллин Р.С. Методика финансового анализа. – М.: ИНФРА – М, 2006

8 “Бухгалтерлік есеп пен қаржылық есептілік туралы” Қазақстан Республикасының 2007 жылғы 28 ақпандағы №234 заңы – “Егемен Қазақстан” 2007 жылғы 12 наурыз №63-64

Методы прогнозирования финансовых результатов в условиях цифровизации.

А.К. Кабдыбай¹, М.В. Талакова²

¹к.э.н., доцент кафедры бухгалтерского учета и аудита,

²магистрант 2-го года обучения по специальности «Бухгалтерский учет и аудит»

kabdybay@mail.ru margozap2@gmail.com

^{1,2} Карагандинский университет имени академика Е.А. Букетова, г.Караганда

Аннотация: В начале статьи приведена тенденция развития цифровизации в РК, кратко показаны некоторые статистические показатели, в т.ч. охват населения имеющих доступ к всемирной сети. А также, приведены данные, которые наглядно показывают прогресс в развитии рынка финансовых технологий.

Ключевые слова: финансовое прогнозирование, цифровизация, безналичные операции, онлайн – платформы, цифровые технологии

Первый Президент Казахстана Нурсултан Назарбаев так сказал о цифровизации: «Цифровизация – это не цель, это средство достижения абсолютного преимущества Казахстана». Правительством РК разработана программа «Цифровизации отраслей экономики», она охватывает промышленность и энергетику, транспорт и логистику, сельское хозяйство, развитие электронной торговли. Предполагается цифровизация всех отраслей экономики. Цифровая экономика – это использование онлайн – возможностей и инновационных цифровых технологий как для крупных предприятий, так и для малого и среднего бизнеса. При этом должен повыситься уровень производительности труда в экономике до уровня ТОП – 30 стран мира, появятся конкурентоспособные производства в приоритетных отраслях, произойдет капитализация крупнейших компаний Казахстана, что позволит им выйти на принципиально новый уровень, вырастет объем электронной торговли, снизится доля теневой экономики.

В Казахстане финтех-рынок имеет большой потенциал. Сегодня охват населения доступом к всемирной сети составляет около 98% — это крайне высокий и благоприятный уровень технологического развития. Для сравнения: в мире этот показатель в среднем составляет около 55%.

В последние годы наблюдается значительный прогресс в развитии рынка финансовых технологий, а пандемия COVID-19 ускорила этот процесс. Сейчас Казахстан лидирует в развитии рынка финансовых технологий среди стран Средней Азии. Количество платёжных карточек в обращении за последние пять лет увеличилось на 46,7%, до 46,8 млн. Таким образом, сегодня каждый работающий казахстанец имеет в среднем 5 платёжных карт.